

KÖZÉRTHETŐEN
AZ EURÓPAI UNIÓ
SZAKPOLITIKÁIRÓL

Energiapolitika

**A cél: fenntartható,
biztonságos és
megfizethető
energiaellátást
biztosítani az uniós
fogyasztók
számára**

Az Európai Unió előtt álló egyik legnagyobb kihívás napjainkban az, hogy gondoskodjon megfizethető és biztonságos energiaellátásról. Ennek a kihívásnak csak úgy tudunk eleget tenni, ha jobban összehangoljuk a tagállami energiapolitikákat, és egységes álláspontot képviselünk a nemzetközi szintén.

KÖZÉRTHTETŐEN AZ EURÓPAI UNIÓ SZAKPOLITIKÁIRÓL

Ez a tájékoztató füzet a „Közérthetően az Európai Unió szakpolitikáiról” című sorozat része. A sorozat azt hivatott bemutatni, mit tesz az EU a hatáskörébe tartozó szakpolitikai területeken, miért van szükség a tevékenységére, és munkája milyen eredménnyel jár.

A sorozatot alkotó kiadványokat a következő internetcímen lehet letölteni:
http://europa.eu/pol/index_hu.htm
<http://europa.eu/Uj47Mc>

Hogyan működik az Európai Unió?
Európa 12 leckében
Európa 2020 stratégia: Európa növekedési stratégiája
Az EU alapító atyái

Adópolitika
Bankok és pénzügy
Belső piac
Bővítési politika
Csalás elleni küzdelem
Digitális menetrend és információs társadalom
Egészségpolitika
Éghajlat-politika
Élelmiszer-biztonsági politika
Energiapolitika ✖
Foglalkoztatási és szociális politika
Fogyasztói ügyek
Gazdasági és monetáris unió és az euró
Határok és biztonság
Humanitárius segítségnyújtás és polgári védelem
Jogérvényesülés, alapvető jogok és egyenlőség
Kereskedelempolitika
Költségvetés
Környezetvédelmi politika
Közlekedéspolitika
Kulturális és audiovizuális politika
Kutatási és innovációs politika
Kül- és biztonságpolitika
Mezőgazdasági politika
Migrációs és menekültügyi politika
Nemzetközi együttműködés és fejlesztés
Oktatási, képzési, ifjúsági és sportpolitika
Regionális politika
Tengerügy és halászat
Vállalkozáspolitikai
Vámpolitika
Versenypolitika

TARTALOM

Miért van szükségünk uniós energiapolitikára?

Közös érdekek egy stratégiai fontosságú területen 3

Milyen eszközökkel él az Európai Unió?

Unió energiastatégia. 5

Hogyan közelíti meg az EU a kérdést?

Növeli a fogyasztók mozgásterét és élénkíti az energiaágazatot 9

Folyamatban lévő munkák

2020 utáni kilátások:
az energiaunió kiépítése 14

További információk 16

Közérthetően az Európai Unió szakpolitikáiról Energiapolitika

Európai Bizottság
Kommunikációs Főigazgatóság
Polgárok tájékoztatása
1049 Brüsszel
BELGIUM

Kézirat frissítve: 2014 novemberében

Fénykép a fedőlapon és a 2. oldalon
© Digital Vision/Getty Images

16 o. – 21 × 29,7 cm
ISBN 978-92-79-42199-0
doi:10.2775/60425

Luxembourg: az Európai Unió Kiadóhivatala, 2015

© Európai Unió, 2015

A kiadvány a forrás feltüntetésével szabadon másolható. A fényképeket a szerzői jog tulajdonosának előzetes engedélyével lehet csak felhasználni vagy sokszorosítani. Engedélyért közvetlenül a jogtulajdonosokhoz kell fordulni.

Miért van szükségünk uniós energiapolitikára?

Közös érdekek egy stratégiai fontosságú területen

Világítás, fűtés, közlekedés, ipari termelés: energia nélkül nem működhetnének ezek a nélkülözhetetlen szolgáltatások, amelyekre az embereknek és a vállalkozásoknak egyaránt szükségük van. Az Európában fellelhető fosszilis tüzelőanyagok (kőolaj, földgáz és szén) azonban nem megújuló energiaforrások. Jól kell tehát gazdálkodnunk velük, sőt új energiaforrásokat kell kifejlesztenünk. Európa egyre több energiát fogyaszt, és egyre több energiát importál. Az uniós országok jól tudják, milyen fontos, hogy egységesen lépjenek fel ezen a kiemelten stratégiai jelentőségű területen. Az Európai Unió tehát közös szabályozást fogadott el, és egyetlen irányt követve gondoskodik arról, hogy megfizethető áron, a lehető legkevesebb környezeti szennyezéssel elegendő mennyiségű energiához jusson.

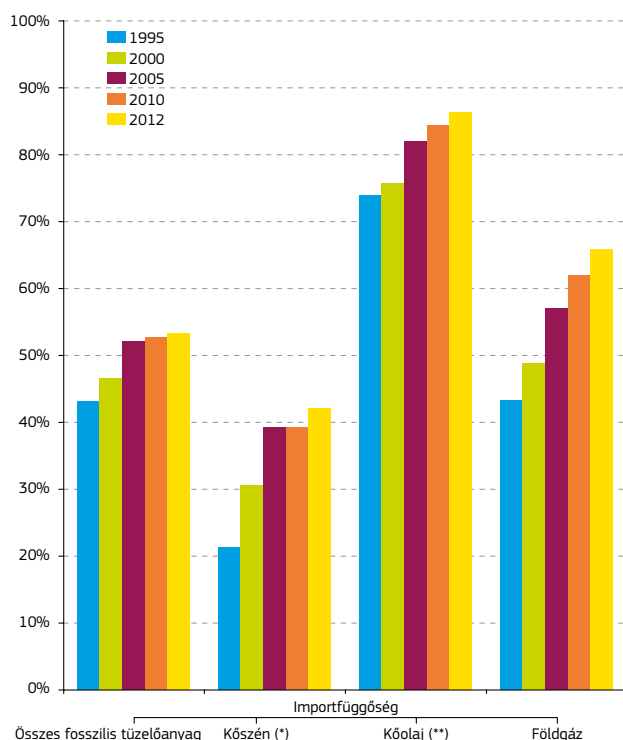

Az energiatermeléshez és az energiának a végső fogyasztóhoz való eljuttatásához rendkívüli technikai, logisztikai és pénzügyi eszközökre van szükség

Összetett folyamatok

A számítógépet bekapcsolni vagy autóval utazni magától értetődőnek tűnik – ám e számunkra mindennapi rutinműveletek háttérben összetett

AZ EU 27 TAGÁLLAMÁNAK FOSSZILIS TÜZELŐANYAG-IMPORTJA (1995–2012)

(*) lignittel együtt.
(**) olajszármazékokkal együtt.

Forrás: Eurostat, 2013. április.

folyamatok állnak. A fosszilis energiaforrásokat, így a földgázt, a kőolajat és a szenet a felszínre kell hozni, más természeti erőforrásokat pedig általunk felhasználható energiává kell alakítani: a fát hővé, a szelet, a víz erejét és a napfényt – szél erőművek, duzzasztóművek, illetve napelemek segítségével – villamos energiává. Az energiát ezután el kell szállítani oda, ahol szükség van rá. A termelés helyét a fogyasztás helyétől néha óriási távolságok, földrészek, tengerek választják el. Mindehhez olyan berendezésekre van szükség, amelyek hosszú évtizedeken át biztosítják az energiaellátás folyamatosságát. Rendkívüli technikai, logisztikai és pénzügyi eszközökre van tehát szükség.

Az energiaágazat stratégiai fontosságú, hiszen nem tudunk energia nélkül élni. Nélkülözhetetlen, ha világításra van szükségünk, ha védekeznünk kell a hideg ellen, ha el kell jutnunk vagy árut kell szállítanunk valahova, de elengedhetetlen minden gazdasági ágazat, a mezőgazdaság, az ipar, a szolgáltatási szektor működéséhez, sőt a tudomány fejlődéséhez is. Életszínvonalunk fenntartása komoly energiaszükséglettel jár. Természetesen ez környezetszennyezést okoz (a légkörben, a vízben, a talajban, éghajlatunkat változásnak kitéve), amelynek hatását, amennyire csak lehet, csökkentenünk kell.

A legjelentősebb importőr a világon

Európát energetikai függőség jellemzi, azaz energiaszükségletének jó részét határain kívülről kell fedeznie. Az Európai Unió a világ második legnagyobb gazdasága, a világban termelt energiának ötödét fogyasztja, de nincs sok energiatartaléka. Szerencsére Európa energiaforrásainak palettája – más szóval energiaszerkezete – eléggé sokszínű: Ausztriában vízerőművek, Lengyelországban szénbányák, Franciaországban atomerőművek, az Északi-tengerben kőolajmezők, Dániában és Hollandiában földgázmezők találhatók. Minden uniós ország más típusú energiaforrással rendelkezik, és ez nagyon előnyös. Az energetikai sokféleség ugyanis fontos. Ahhoz azonban, hogy hasznát lássák e sokféleségnek, az európai országoknak szolidárisnak kell lenniük egymással.

Európa energetikai függősége óriási hatással van gazdaságunkra. A kőolajat a Kőolaj-exportáló Országok Nemzetközi Szervezetének tagjaitól (az OPEC-országoktól) és Oroszországtól, a földgázt pedig Algériától, Norvégiától és Oroszországtól vásároljuk. Ez évente több mint 350 milliárd eurós veszteséget jelent Európának. Ez a kiadás ráadásul egyre növekszik. Nincs tehát más választásunk: az uniós országoknak hatékonyak, szolidárisnak és ambiciózusnak kell lenniük, hogy az energiaforrások és az ellátási útvonalak minél szélesebb választékát építsék ki.

Az éghajlatváltozás

Tekintélyes nemzetközi szakértők hitelt érdemlően bizonyították, hogy az éghajlatváltozás következményei beláthatatlanok, és a világnak nagy árat kell fizetnie, ha nem sikerül csökkenteni üvegházhatásúgáz-kibocsátását. Ez különösen érzékenyen érinti az energiaágazatot, mivel az több mint 80%-ban fosszilis tüzelőanyagokra támaszkodik. E tüzelőanyagok elégeésekor szén-dioxid (CO_2) szabadul ki a légkörbe, amely a fő üvegházhatású gázok egyike. Az európai energetikai ágazat jövőjének tehát a fosszilis tüzelőanyagok használatának visszaszorításán és a kis szén-dioxid-kibocsátású energiaforrások fokozott használatán kell alapulnia.

Az európai országoknak együtt kell fellépniük

Az európai országok nem most kezdtek el az energetikai ágazat sorsáról gondolkodni. E kérdés fontosságát már közvetlenül a második világháború után felismerték, amikor is az Európai Unió alapító atyái elhatározták, hogy „a háború eszközeit a béke szolgálatába” kell állítani, ahogy azt Jean Monnet megfogalmazta. Az első európai szerződések éppen a szén- és acéltermelésre, illetve a nukleáris energiára vonatkoznak. Az egyik

szerződés az Európai Szén- és Acélközösséget hozta létre, amely 2002-ben beépült az uniós energiapolitikába, a másik az Európai Atomenergia-közösséget teremtette meg, és még ma is hatályos.

Az uniós országok már a hatvanas években rájöttek arra, hogy szolidárisnak kell lenniük, ha energiaellátási problémák merülnek fel. A felismerést tett követte: közös stratégiai kőolajkészleteket hoztak létre, és kidolgozták a válság esetén követendő eljárást. Manapság az energiapolitika sok más területre is hatással van: az iparra, a környezetvédelemre, a közlekedésre, a kutatásra és az innovációra, sőt a külkapcsolatokra is.

Az uniós célok

Az Európai Unió rendelkezik a szükséges hatáskörökkel és jogi eszközökkel ahhoz, hogy saját energiapolitikát alakítson ki, amellyel:

- gondoskodhat energiaellátásáról;
- biztosíthatja, hogy az energiaárak ne korlátozzák versenyképességét;
- védeni tudja a környezetet, különösen az éghajlatváltozás elleni küzdelem révén;
- fejlesztheti az energetikai hálózatokat.

A tagállamok saját maguk döntenek el, hogy mely energiaforrások kifejlesztésére összpontosítanak, de nem hagyhatják számításán kívül a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos uniós célokat.

Félmilliárd főt számláló egységes piac

Milyen eszközökkel él az Európai Unió?

Uniós energiastratégia

Mivel energiatartalékai nem számottevőek, az Európai Unió jelenleg kénytelen energiaszükségletének több mint felét importból fedezni. Ráadásul a világpiacok, sőt az egyes szállító országok által szabott árat is el kell fogadnia. Az egyik leghatékonyabb módszer az energia-számla csökkentésére, ha kevesebbet fogyasztunk. Ez persze nyilvánvalónak tűnhet. Ám lehetséges-e kevesebb energiát fogyasztani úgy, hogy közben megőrizzük jelenlegi életszínvonalunkat és kényelmünket?

Takarékosan az energiával

A válasz: igen, noha az energiafogyasztást csökkenteni nem könnyű. Ésszerűbben, hatékonyabban kell felhasználnunk az energiát. Ha sikerül, többszörös a haszon: nemcsak a szén-dioxid-kibocsátást szoríthatjuk vissza, hanem új munkahelyeket teremthetünk, és költségmegtakarítást is elérhetünk azzal, hogy csökkentjük importfüggőségünket. Emellett lehetőségünk nyílik arra is, hogy szakértelmünket másokkal is megosszuk. Az energiahatékonyság tehát egyike azoknak a fő céloknak, amelyeket az Európai Unió 2020-ig meg szeretne valósítani. Az EU vezetői úgy döntöttek, hogy az Unió teljes energiafogyasztását 2020-ig 20%-kal kell csökkenteni az 1990-es szinthez képest. Nem csekély vállalat: több mint 400 erőmű termelésével egyenértékű energiáról van szó. Ahhoz, hogy ez sikerüljön, az Európai Uniónak arra kell sarkallnia tagállamait, hogy vessenek véget az energiapazarlásnak, és tegyék energiahatékonyá az elektromos készülékeket, az ipart és

a közlekedést egyaránt. Az épületenergetika ágazata szintén különösen fontos ebből a szempontból, mivel az épületek az EU energiaigényének 40%-át és üveg-házhatásúgáz-kibocsátásának 36%-át adják. Az épületekben az energia 80%-ára hő formájában van szükség.

A 2012-ben elfogadott energiahatékonysági irányelv hozzájárul majd ahhoz, hogy az Európai Unió elérje az említett célkitűzéseket, és az energiahatékonyság növelésére kínálkozó valamennyi lehetőséget a saját hasznára fordítsa. Ez az átfogó jogszabály az összes jelentős gazdasági ágazatra vonatkozóan tartalmaz intézkedéseket, így egyebek mellett új célértékeket és ellenőrzéseket, valamint hővisszanyerési és energiahatékonysági célkitűzéseket határoz meg. Az Európai Bizottság 2014-ben felmérést fog készíteni arról, hogy az EU jó úton jár-e a 20%-os cél eléréséhez, és javaslatokat fog tenni a további teendőkre.

Az uniós tagállamoknak 2020-ig teljesítendő indikatív nemzeti energiahatékonysági célokat kell meghatározniuk, és terveket kell kidolgozniuk e célok elérésére. A jelenleg kihívásokkal teli gazdasági környezetre tekintettel az EU-nak ki kell oldania a fékeket ahhoz, hogy a beruházások beinduljanak, és konkrét intézkedésekre kerüljön sor az energiahatékonyság terén. Még ha az energiahatékonyság javítását célzó beruházások hamar meg is térülnek, és további beruházásokat ösztönözhetnek, a pénzt valakinek meg kell előlegeznie. Költségvetésével és saját pénzügyi intézményeivel az

*Kihívás Európa számára:
életszínvonalunkat
megőrizve kevesebbet
fogyasztani*

Európai Unió segíteni tudja a tagállamokat energiahatékonysági terveik finanszírozásában. A 2014 és 2020 közötti időszakban jelentős uniós források (23 milliárd euró csak az uniós strukturális alapokból) állnak rendelkezésre az energiahatékonyság terén megvalósítandó beruházások előmozdítására. Az energiahatékonyság emellett az új Horizont 2020 program égíse alatt végzett kutatásnak és innovációnak is mindinkább a homlokterébe kerül (lásd alább).

Valódi uniós energiapiac

A villamos energia és a gáz elvileg szabadon áramolhat az uniós területet lefedő hálózatokban. A nagy uniós energiapiac minden termelőt és szolgáltatót versenyhelyzetbe hoz. Ez azt jelenti, hogy elméletileg bárki és bárhol vehet vagy adhat el villamos energiát, illetve gázt. A cél az, hogy a lehető legkedvezőbb áron minőségi ellátáshoz lehessen jutni. Az 500 millió fogyasztóból álló piac azonban nem elég fejlett még, mivel számtalan tagállami rendelkezés korlátozza az energi cégek határon túli terjeszkedését. Egyes kormányok például rögzítik a gáz és a villamos energia árát a vállalkozások számára. Az is előfordul, hogy egyes piaci szereplők jogtalan előnyöket élveznek a hálózati hozzáférés tekintetében, ami elriasztja a befektetőket, mivel a feltételek nem kedvezőek. Ennek következtében későbbre tolóthat az elavult erőművek felújítása. Élékníteni kell tehát a versenyt, és közös szabályokat kell bevezetni, hogy a hálózatot mindenki ugyanazon feltételekkel használhassa. Az Európai Uniónak vezető szerepet kell játszania a közös szabályok megállapításában és a piacok szigorú ellenőrzésében egyaránt, mert meg kell akadályoznia, hogy egyes piaci szereplők jogtalanul kvázi monopolhelyzetet élvezzenek.

Megfelelő energiahálózatok

Az energiahálózatokat is korszerűsíteni és fejleszteni kell azért, hogy ki lehessen elégíteni az egyre növekvő energiaszükségletet, bővíteni lehessen a rendelkezésre álló energiaforrások palettáját, és biztosítani lehessen a piac zavartalanságát. A következő tíz évben az energiahálózatok fejlesztése hatalmas, kb. 1 billió euró nagyságrendű beruházásokat igényel. Az Európai Unió segítsége minden tagállam számára hasznot jelent ezen a területen, mivel közös érdekük, hogy nagyfeszültségű távvezetéseket és transznacionális földgázvezetéseket építsenek ki, továbbá hogy megoldják az energiatárolási problémákat. A nagyfeszültségű távvezetéseket eredetileg azért építették, hogy a nagy villamos erőműveket összekössék a legközelebbi fogyasztói területekkel. Most viszont a megújuló energiaforrásokon alapuló, egyenetlen teljesítményű erőművektől is el kell szállítaniuk az energiát. Végezetül az elosztó hálózatoknak rugalmasabb energiafelhasználást kell lehetővé tenniük, hogy csúcsidőben is el tudják látni a fogyasztókat a szükséges energiával, illetve számításba kell venniük a háztartási méretű kiserőművekből (például napelemekből) származó energiát is.

A hálózati projektek megkezdéséhez szükséges engedélyek beszerzése azonban még túl sok ideig várta magára. Az Európai Unió ezért ösztönzi az energetikai hálózatok fejlesztését és korszerűsítését, hogy ezzel felgyorsítsa a „hiányzó láncszemek” kiépítését, főleg Európa keleti részén. Az Európai Unió nem korlátozhatja szerepét a munkálatok koordinálására, hanem néha pénzügyi támogatást kell nyújtania olyan projektek elindításához, amelyek szükségesek, de túl kockázatosak ahhoz, hogy a vállalkozások és a tagállamok önállóan valósítsák meg azokat.

Az uniós vállalkozásoknak, közszolgáltatóknak és polgároknak biztonságos, jó minőségű energiára van szükségük

A fogyasztók a figyelem középpontjában

Az uniós energiapolitikának tulajdonképpen egyetlen célja van: a fogyasztók javát szolgálni – legyen szó akár magánszemélyről, akár kis- vagy nagyvállalkozásról. A fogyasztókat különböző jogok illetik meg, amelyekről többet kellene tudniuk ahhoz, hogy teljes mértékben kiaknázhassák a belső energiapiacban rejlő lehetőségeket. Joguk van például ahhoz, hogy könnyen szolgáltatót válthassanak, hogy egyértelmű és egymással összehasonlítható számlákat és ajánlatokat kapjanak, hogy tájékozódhassanak arról, honnan származik az általuk fogyasztott villamos energia, és mekkora a pillanatnyi fogyasztásuk. Az információs és távközlési technológiák egyre nagyobb szerepet fognak betölteni az energiaszektorban, hogy segítségével a fogyasztók minél nagyobb mozgásteret kapjanak az energiapiac világában. Csakis uniós szintű szabályozással érhető el, hogy minden fogyasztó egyenlő esélyeket kapjon, és élhessen az iparág által elért méretgazdaságosság előnyeivel. Az Uniónak tehát életbe kell léptetnie a szükséges jogszabályokat, különösen a gáz- és áramfogyasztás-mérőkből származó adatok védelmének tárgyában. Gondoskodni kell arról is, hogy a fogyasztók hozzájuthassanak energiatakarékos készülékekhez, tájékozódhassanak azok valós fogyasztásáról, és így a szükséges információk birtokában vásárolhassanak. A vállalkozásoknak lehetőséget kell teremteni arra, hogy a lehető legolcsóbban és legbiztonságosabban vásárolhassák az energiát. Csakis valódi verseny révén lehet elérni, hogy az energiaárak ne legyenek mesterségesen se túl magasra emelve, se túl alacsony szintre lenyomva, hanem ösztönözzék a beruházásokat az energia-termelés területén.

A polgárok biztonsága a legfontosabb

Az uniós energiapolitikának az energiatermelés és -szállítás biztonságáról is gondoskodnia kell ahhoz, hogy igazán a polgárok javát szolgálja. A tagállamok tudatában vannak annak, mennyire fontos, hogy európai szinten összehangolják, sőt harmonizálják a veszélyes energetikai létesítményekre vonatkozó biztonsági szabályokat. A japán fukusimai atomerőmű balesete egyértelművé tette a nukleáris biztonság fontosságát. Az Európai Uniónak képesnek kell lennie arra, hogy biztosítsa az európai atomerőművek védelmét, és meg kell tudnia oldani, hogy a nukleáris hulladékok kezelése a legszigorúbb előírások betartásával történjen. A radioaktív sugárzással szemben a lakosságnak és a nukleáris ágazat munkavállalóinak védelmet nyújtó uniós előírások ma már az Európai Unió egész területén hatályosak. Végezetül Európának továbbra is biztosítania kell, hogy területén a nukleáris anyagok kereskedelme ne legyen táptalaja a csempészetnek, és ne járuljon hozzá a nukleáris fegyverek elterjedéséhez.

Csúcstechnológia a szénmentes energiatermelés szolgálatában

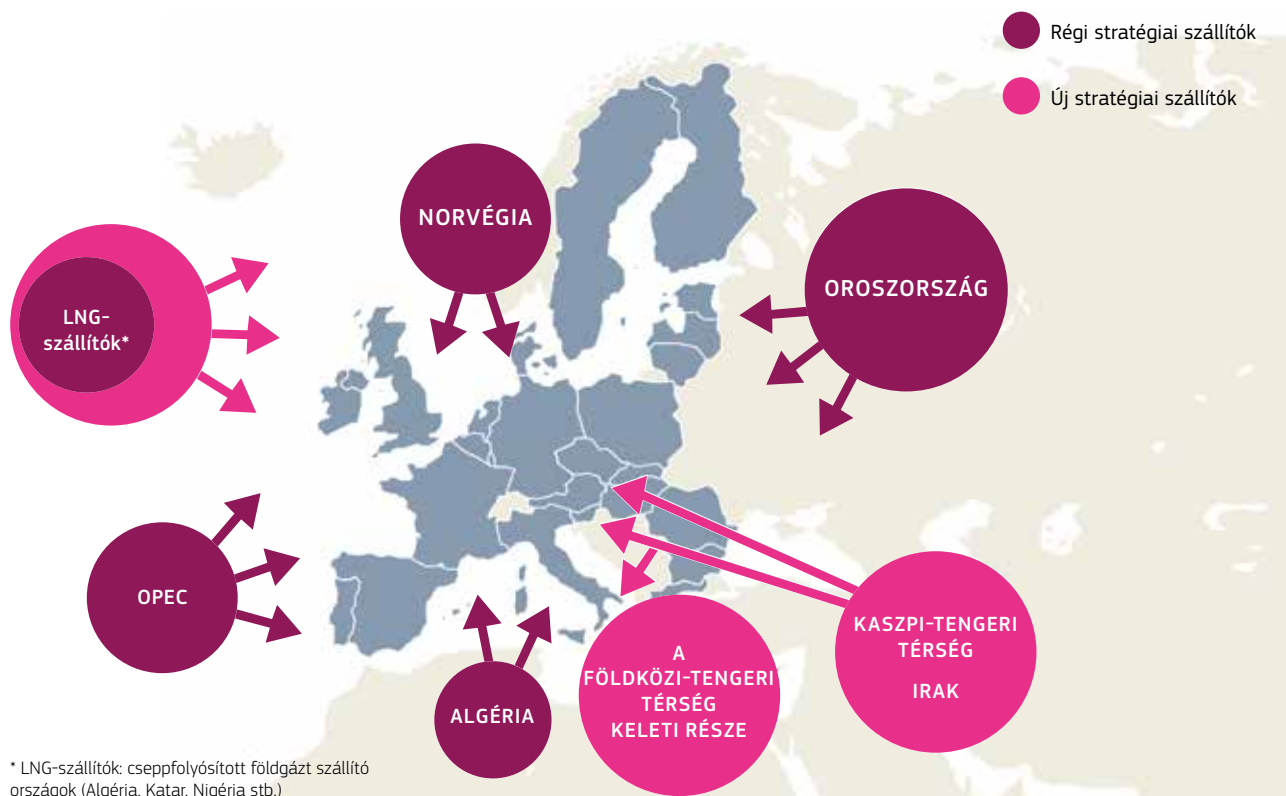
Európának forradalmasítania kell a technológiát, hogy szén-dioxid-kibocsátás nélkül tudjon energiát termelni. Az Európai Bizottság 2013-ban a szénszegény energetikai technológiák fejlesztésére vonatkozó uniós stratégiai terv aktualizálását javasolta. A nemzetközi energiapiacra felmerülő új kihívások leküzdéséhez az Európai Unió kiemelt figyelmet fordít az energetikai kutatásra és innovációra annak érdekében, hogy az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák beépüljenek az energetikai rendszerbe, az új termékek pedig kedvező áron kerüljenek piacra.

A terv abban áll, hogy meg kell szólítani az érintett ágazat vállalatait, együttműködésre kell ösztönözni őket, és uniós támogatást kell nyújtani nekik ilyen irányú tevékenységeikhez. Egyes ipari kezdeményezések az energiatermelésre és az energiaforrásokra – például a bioüzemanyagokra, a szélenergiára, a nukleáris energiára, az üzemanyagcellára és a hidrogén energetikai felhasználására – összpontosítanak. Más projektek az energiával való gazdálkodás javítására törekednek úgynevezett „intelligens városok” megteremtésével. További kezdeményezések a szén-dioxid leválasztásával és föld alatti tárolásával, illetve a jövő villamosenergia-hálózatának kigondolásával foglalkoznak. A cél: az új technológiákat megfizethetővé és jövedelmezővé tenni, hogy belátható időn belül átvehessék a jelenleg alkalmazott technológiák helyét, ezáltal pedig csökkenteni az európai energiaszektor szén-dioxid-kibocsátását. E célok eléréséhez azonban jelentős ráfordításra van szükség, amelynek fedezése európai szinten összehangolt erőfeszítést indokol.

Diplomácia az energetika területén

A világ legnagyobb regionális piacaként az Európai Uniónak érvényesítenie kell érdekeit a nemzetközi szinten, hogy gondoskodhasson energiaellátásának biztonságáról. Az uniós piac nagy mérete és nagy importfüggősége miatt az EU-nak nincs is más választása, főként egy olyan időszakban, amikor egyre gyorsul a versenyfutás az energiaforrásokért a világban. Sajnálatos módon az uniós országoknak mindig is nehézséget okozott közös nevezőre jutni a kérdésben, noha elengedhetetlenül fontos, hogy egységesen lépjenek fel azért, hogy a nagy energiatermelő és energiafogyasztó országokkal szemben egyaránt eredményesebben tudják érvényesíteni érdekeiket. Az Uniónak gondoskodnia kell arról, hogy a földgáz- és kőolajszállítóktól érkező energia behozatala ne ütközzön akadályokba. Az energiának Európa külpolitikájában – a fejlesztési segélyezésben, a külkereskedelemben és a kétoldalú együttműködési megállapodásokban – is szerepet kell

HONNAN ÉRKEZIK AZ IMPORTKŐOLAJ ÉS -FÖLDGÁZ EURÓPÁBA?

Forrás: Európai Bizottság.

kapnia. Ezáltal az EU az európai csúcstechnológiák exportálását is elősegítheti.

Demokratikus döntéshozatali folyamat

Az uniós energiapolitika az Európai Unió valamennyi lakóját érinti. Az uniós jogszabályok nagy hatással vannak a tagállamok jogára, ezen belül az energiával kapcsolatos nemzeti szabályozásra is. Az Európai Parlament (amelynek tagjait közvetlenül az uniós polgárok választják ötéves időtartamra) és az Európai Unió Tanácsa (amely a tagállamok kormányait képviseli) együtt fogadja el az energiára vonatkozó uniós jogszabályokat, kivéve azokat, amelyek az atomenergiával és az energia adóügyi kérdéseivel foglalkoznak. Ez utóbbiakról az EU Tanácsa egyedül dönt. A tagállamok azonban a tagállami szakértői bizottságok révén már az uniós javaslatok szövegének kidolgozásában is részt vesznek. A szakmai szövetségek és a civil szervezetek is hozzájárulnak ehhez az átlátható folyamathoz, hiszen a jogalkotók az ő véleményüket is kikérik a különböző konzultációs szakaszokban.

Hogyan közelíti meg az EU a kérdést?

Növeli a fogyasztók mozgásterét és élénkíti az energiaágazatot

Az Európai Unió példátlan védelmet nyújt az európai fogyasztóknak: gondoskodott a kiszolgáltatott fogyasztók védelméről, illetve arról, hogy az energiaszámlák könnyebben értelmezhetőek legyenek, valamint megerősítette az ellenőrző hatóságok hatáskörét az ellenőrzés és a szankciók kiszabása tekintetében. A várt áttörést azonban az „intelligens” fogyasztásmérők és hálózatok jelentik, melyek alkalmazásával a fogyasztóknak remélhetőleg nagyobb tere lesz a cselekvésre. E berendezéseknek köszönhetően az energiaszámlák a valós fogyasztáson fognak alapulni, a fogyasztóknak pedig bármikor lehetőségük lesz tájékozódni pillanatnyi fogyasztásukról, hogy szükség esetén ésszerűsíthessék azt. Az Európai Unió a polgárok magánéletének és az intelligens fogyasztásmérők révén összegyűjtött adatoknak a védelméről sem feledkezik meg, ezért életbe lépteti az ehhez szükséges óvintézkedéseket.

Az EU az energiahatékonysági címkék használatát is kötelezővé tette, így a fogyasztók teljes körű tájékoztatást kapnak, amikor elektromos készüléket vásárolnak. A címkézési kötelezettség jelenleg számtalan háztartási, irodai és más készülékre kiterjed. A gyártókat ez az intézkedés arra ösztönözte, hogy energiatakarékosabb termékeket kínáljanak, ami csökkenti a fogyasztók költségeit, hiszen a termékek teljes ára nemcsak a vételárból áll, hanem a termék használatával járó kiadásokat is magában foglalja.

Csökkenti az energiaszámlákat

A villamos energia és a gáz piacára nehezedő monopóliumoknak vége, aminek köszönhetően minden fogyasztó maga választhatja meg, kitől vegye az energiát. Egy friss tanulmány számszerűsítette is az ebből származó pénzügyi hasznot: villamosenergia- és gázszolgáltatót váltva több mint 13 milliárd eurót, vagyis háztartásonként mintegy 100 eurót lehetne megtakarítani évente. Először a vállalkozások kaptak lehetőséget arra, hogy szolgáltatót váltsanak. Az energiaköltség a nagy európai gazdasági ágazatok – mind a nagyvállalatok, mind a kis- és középvállalkozások – termelési költségeinek jelentős részét teszi ki. Az a tény, hogy az energiaszolgáltatóknak versenyezniük kell egymással, szélesebbé tette a kínálatot, és általában javította a szolgáltatás

minőségét, továbbá a lehető legalacsonyabb árak kialakulásához vezetett.

Az Európai Unió előírta, hogy a tisztességes verseny biztosítása érdekében minden tagállam új nemzeti hatóságot, úgynevezett energiaszabályozót hozzon létre. E hatóságok felügyelik a rendszert és gondoskodnak arról, hogy az energetikai vállalatok betartsák a szabályokat. Kiterjedt hatáskörük feljogosítja őket arra, hogy szankcionálják a versenyellenes magatartást, és lehetőséget teremtsenek a fogyasztóknak arra, hogy a számukra legmegfelelőbb szolgáltatót válasszák. A szabályozó hatóságok rögzítik az energiaszállítás árát, hogy az a lehető legkedvezőbb legyen, vagyis egyrészt megfelelő jövedelmet jelentsen a hálózatüzemeltetőknek, és beruházásra ösztönözze őket, másrészt ne terhelje meg túlzottan a végső fogyasztók számláját. Ennek ellenére nem biztos, hogy az energiaárak csökkenni fognak, mivel többé-kevésbé függenek a tüzelőanyagok, köztük a kőolaj, a kőszén és a földgáz piaci áráról, és azt lehetetlen korlátozni. Az energiaszámla csökkentésének egyik leghatékonyabb módja tehát az, ha ésszerűen fogyasztunk. Ha az uniós energiatakarékosági célok 2020-ig megvalósulnak, az uniós háztartások évente megközelítőleg 1000 eurót takaríthatnak majd meg.

Az energiahatékonysági címkéknek köszönhetően már a megfelelő ismeretek birtokában vásárolhatunk elektromos készülékeket

Gondoskodik az energiaellátás folytonosságáról

Nagy áramszünetek ma már ritkán fordulnak elő Európában, ami részint annak köszönhető, hogy az Európai Unió együttműködésre készítette a villamosenergia-hálózat üzemeltetőit. A földgáz esetében azonban az EU szükségleteinek 67%-át importból fedezi. Az importgáz egy része nagyon távolról érkezik. Előfordulhatnak tehát olyan ellátási zavarok, melyeket az EU nem tud befolyásolni, és amelyek súlyos következményekkel járhatnak. Az ellátás kiesésének megelőzése érdekében az Európai Unió jól kialakított szolidaritási mechanizmussal rendelkezik, amely hozzáférést biztosít az erre a célra tartalékkolt földgáz-, illetve kőolajkészletekhez. Jobb azonban a bajnak elejét venni, mint azt orvosolni: az EU saját energiapiaci megfigyelőközpontot hozott létre, és Oroszországgal és más kulcsfontosságú szállító és tranzitországokkal együttműködve korai figyelmeztető rendszert léptetett életbe.

2014 októberében a Bizottság jelentést tett közzé az európai gázellátó rendszer ellenálló képességéről – vagyis arról, hogy a gázellátásban keletkező esetleges zavarok milyen következményekkel járnának az egyes tagországokban. A jelentésben a Bizottság elsősorban azt az ajánlást fogalmazta meg, hogy az EU-országoknak együtt kell működniük, és – amennyire csak lehet – hagyniuk kell érvényesülni a piaci erőviszonyokat. Ez a közelítésmód jelentősen csökkentheti a gázellátásban esetlegesen jelentkező zavarok hatásait a leginkább érintett országokban.

„Téli megállapodáscsomag” Oroszország és Ukrajna között

2014 októberének második felében 4,6 milliárd dollárról szóló megállapodás jött létre Oroszország és Ukrajna között. A két ország közötti tárgyalások az Európai Bizottság közvetítésével zajlottak. A tető alá hozott egyezménynek köszönhetően nem marad földgáz nélkül Ukrajna (és az EU) 2014–15 telén.

Az uniós országok közötti szolidaritás csökkenti a gázhiány, illetve az áramszünet kockázatát

A 2030-ig szóló éghajlat-változási és energetikai keret

Az Európai Bizottság új uniós éghajlat-változási és energetikai keretrendszerre tett javaslatot a 2030-ig terjedő időszakra vonatkozóan. A javaslatban foglaltak szerint az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását 40%-kal az 1990-es szint alá kell csökkenteni, és a megújulóenergia-felhasználást EU-szerte a teljes fogyasztásnak legalább a 27%-ára kell növelni. A javaslat emellett az energiahatékonysági politikák terén megújított törekvésekre, új irányítási rendszerre és új mutatók meghatározására vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz a biztonságos és versenyképes energiaellátás biztosítása érdekében.

Élénkíti az energiaágazatot

A villamosenergia-, illetve gázszolgáltatók közötti verseny megteremtése felrázta az energiaágazatot. Új szakmák jelentek meg (brókerek, tanácsadók, auditorok), és az ágazat egyre közelebb kerül az információs és kommunikációs technológiák ágazatához. A nemzeti piacokon új üzemeltetők léptek fel, közülük sokan európai méretűek. Új ügyfeleket szerezni csak új termékek létrehozását lehetővé tevő innovációval és a lehető legkedvezőbb – tehát nagyobb hatékonyságot feltételező – árakkal lehet. Az Európai Unió több ösztönző intézkedést hozott, hogy elősegítse új energiaforrások alkalmazását a villamosenergia-termelésben, a bioüzemanyag-termelésben és a hőtermelésben, illetve a kapcsolt hő- és villamosenergia-termelésben.

Fellendülés a megújuló energiaforrások területén

Szintén az EU céljai közé tartozik, hogy 2020-ban energiafogyasztásának 20%-át megújuló energiaforrásokból fogja fedezni. Az e célkitűzés elérését szolgáló európai szintű ösztönzésnek köszönhetően a megújuló energiaforrásokon alapuló termelés kapacitása látványosan megnőtt. A világon 2011-ben több mint 100 gigawatt összteljesítményű napelemt állítottak működésbe, ezeknek 70%-át az Európai Unióban telepítették. A megújuló energiaforrásokból származó energiatermelésnek köszönhetően az Uniónak évente megközelítőleg 400 milliárd euróval kevesebb értékben kell fosszilis tüzelőanyagot importálnia.

A megújuló energia uniós piaca folyamatosan bővül, ami a megújuló energiaforrások hasznosítását szolgáló technológiák árának jelentős csökkenését eredményezte: az elmúlt hét évben a napelemek ára például 70%-kal csökkent. A megújuló energia emellett szerves részét képezi a környezetbarát technológiák növekvő ágazatának is, amely egyre több munkavállalót foglalkoztat szerte Európában. 2011-ben 1,2 millió munkahely kötődött valamilyen módon a megújuló energiához. 2020-ra a megújuló energiaforrások és az energiahatékonyság ágazata várhatóan több mint négymillió embernek ad majd munkát az EU-ban.

A megújuló energiaforrások hosszú távon az uniós energiastratégia központi elemét jelentik, felhasználásuk fokozásával ugyanis kevesebb üvegházhatású gáz kerül a levegőbe, és csökkenthető Európa importfüggősége, vagyis Európa függetlenebbé válhat. A fejlődés teljében lévő ágazat hozzájárul ahhoz, hogy az Európai Unió vezető szerepet töltsön be a technológiai újítások terén, ezáltal pedig új környezetbarát munkahelyeket hoz létre az uniós tagállamokban és azok régióiban, és nagy hozzáadott értékkel bíró exportlehetőségeket teremt.

Energiahatékonyság – a növekedés hajtómotorja

Az energiahatékonyság fokozására fordított beruházások serkentően hatnak a növekedésre. A lakások szigetelése, új, energiatakarékosabb berendezésekkel való felszerelése, az épületek felújítása, az ellenőrzések kivitelezése mind-mind élénkíti a gazdasági tevékenységeket. Számítások szerint az uniós energiamegkari tási célok megvalósítása két millió új munkahelyet eredményezhet 2020-ig. Évi 24 milliárd eurós, például a szigetelésbe, az energiaszabályozásba és a felügyeleti rendszerekbe fektetett beruházással az összeurópai energiaszámlát közel 38 milliárd euróval csökkenthetjük mostantól 2020-ig.

Az Európai Unió azt tűzte ki célul, hogy az évtized végére minden új épületnek gyakorlatilag nulla energiaigényűnek kell lennie, ami az energiafogyasztás mellett az energiaszámlát is jelentősen csökkenteni fogja. Mivel az ilyen épületek csekély energiaigényének fedezéséhez a megújuló energia megfelelő, a kibocsátott üvegházhatású gázok mennyisége is csökkenni fog.

Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv előírja a tagállamok számára, hogy hozzanak létre épület-energetikai tanúsítási rendszert, amely egyszersmind ajánlásokkal is szolgál az energiahatékonyság fokozására. Az épületek energiahatékonyságát jelző címkék az elektromos készülékek, például a hűtőszekrények esetében is alkalmazott uniós energiahatékonysági címkékhez hasonlóan A-tól G-ig terjedő osztályozási rendszert követnek, ahol az „A” a legjobb energiaosztály. A fogyasztók az energetikai tanúsítványok alapján képet kaphatnak arról, milyen energiaszámlára számíthatnak, ennek köszönhetően pedig összehasonlíthatják a különböző ingatlanajánlatokat, és kedvezőbb bérleti díjat alkudhatnak ki. A tapasztalatok azt mutatják, hogy amennyiben a ház vagy lakás energiahatékonysága egy osztállyal javul (például G-ről F-re), az ára legalább 4%-kal emelkedik.

Az európai uniós energiatakarékossági célok megvalósításával 2020-ig kétmillió munkahelyet lehetne teremteni

Az Energy Star logó azt jelzi a fogyasztóknak, hogy az adott termék energetikai teljesítménye kiváló

Emellett az egyre gyakoribb épületfelújítások hatására jelentősen élénkülhet a munkahelyteremtés, az építőipar és az energetikai szolgáltatási ágazat pedig versenyképesebbé válhat. A meglévő épületek felújítása emellett serkentően hat az innovációra is.

Ezentúl az energiaszolgáltatóknak energiamegtakarítás-sal is kell szolgálniuk ügyfelek számára. Az energetikai szolgáltató vállalatok gazdasági modelljét az Unió egészére ki kell terjeszteni a jövőben. A modell abban áll, hogy az energetikai szolgáltatások (világítás, fűtés, légkondicionálás, áramellátás) nyújtásával megbízott cégnek jó teljesítményű berendezésekbe kell beruháznia, és az így elért energiamegtakarítással anyagi előnyt szerezhet.

Az EU emellett készülékek egész sora (televízió, hűtőszekrény, mosogatógép, mosógép, ventilátor, fagyasztó, lámpák és sok egyéb berendezés) esetében az energiafogyasztást környezetbarát tervezésre vonatkozó követelmények megállapításával igyekszik csökkenteni. A leggyökeresebb és egyben legérzékenyebb változás azonban egyértelműen az, hogy a hagyományos villanykörtéket energiatakarékos izzók váltották fel, amelyek jóval – akár ötször kevesebb – energiát fogyasztanak, mint elődeik.

Az Európai Unió nem csak energiahatékonysági címkék alkalmazásával törekszik az energiahatékony termékek kereskedelmének serkentésére. Törekvésének látható jele is van: ki nem látott még Energy Star logót irodai berendezésen? Az Egyesült Államokkal 2001-ben kötött megállapodás lehetővé teszi, hogy „Energy Star” címkével lehessen jelezni, ha a különféle termékeknek (számítógépeknek, fénymásolóknak, nyomtatóknak, számítógép-képernyőnek stb.) jó az energetikai teljesítménye. Az energiahatékonysági és az „Energy Star” címke értékes információkkal szolgál a hatóságok számára a közbeszerzések során.

Az energiahatékonyság fokozása kutatási és innovációs intézkedésekkel

Beszélgetés Patrick Lambert-ral, a Kkv-ügyi Végrehajtó Ügynökség (EASME) igazgatójával.

Mivel foglalkozik az energia területén az Ön által vezetett ügynökség?

P.L.: 2014 januárja óta feladatunk az, hogy a korábbi kutatási és fejlesztési keretprogram helyébe lépő (a 2014 és 2020 közötti időszakra szóló) Horizont 2020 program keretében lebonyolítsuk az energiahatékonysággal kapcsolatos pályázatokat. Különböző projekteket segítünk és támogatunk a teljes kutatási és innovációs ciklus során, beleértve az energetikai technológiák piaci elterjedését serkentő tevékenységeket az energiapolitika végrehajtásának megkönnyítése érdekében, valamint a készségek fejlesztését és az energiahatékonysági beruházások ösztönzését is. Emellett az energiahatékonyságot és a megújuló erőforrások alkalmazását elősegítő, „Intelligens energia – Európa” (2007–2013) elnevezésű uniós program keretében támogatott projekteket is továbbvisszük. Kommunikációs tevékenységünk csúcspontját az évente megrendezendő esemény, a fenntartható energia európai hete jelenti.

Ön bízik abban, hogy egy hét alatt sikerül megváltoztatni az emberek mentalitását?

P.L.: A fenntartható energia európai hete során több száz rendezvényre kerül sor Unió-szerte, ebből mintegy százra Brüsszelben. Szeretnénk felébreszteni a magánszemélyek és a vállalkozások felelősségtudatát, és „hógolyó-effektust” elindítani Európa-szerte azáltal, hogy a jó projektek megismétlésére és a bevált módszerek terjesztésére sarkalljuk őket. E tekintetben jó példaként említhető a fenntartható energia területén évente megrendezett díjpályázatunk, amely ráadásul ösztönzőleg hat az érdekeltekre.

A jogi szabályozás nem lenne elegendő?

P.L.: A jogi szabályozás nagyon fontos, de terepmunkára is szükség van ahhoz, hogy a jogszabályok valósággá váljanak az emberek életében. Az épületek energetikai teljesítményére vonatkozó uniós szabályozás például csak akkor hozhat eredményt a mindennapokban, ha az energiapiac szereplői – köztük a fogyasztók – megfelelő tájékoztatást kapnak, és rendelkeznek a kellő készségekkel.

Harc az éghajlatváltozás ellen

Az éghajlatváltozásról szóló nemzetközi tárgyalásokon az Európai Unió elkötelezte magát amellett, hogy üvegházhatásúgáz-kibocsátását 2020-ra 20%-kal, 2050-re pedig 85, sőt akár 95%-kal csökkenti az 1990-es értékekhez képest. Az erőfeszítések oroszlánrészét az energiaszektorban kell vállalnia, mivel ő felel az Európai Unió üvegházhatásúgáz-kibocsátásának 80%-áért. Ha az EU továbbra is a jelenlegi ütemben teljesíti a célkitűzéseit, képes lesz a jelenlegi 20%-os kibocsátáscsökkentési célértéket is túlteljesíteni, és 2020-ra 25%-kal csökkentheti a kibocsátott üvegházhatású gázok mennyiségét.

Az uniós energia- és éghajlat-politika végrehajtásában minden döntéshozatali szint szerepet kap, a helyi, a regionális, a tagállami és az uniós döntéshozóknak egyaránt részt kell venniük abban. Az Európai Unió ezért indította útjára 2009-ben a „Polgármesterek Szövetsége” kezdeményezést. A kezdeményezéshez csatlakozó városok vállalták, hogy olyan eredményeket érnek el, amelyek túllépik az uniós célokat. Jelenleg 4000 városról van szó, melyeknek lakossága együttvéve meghaladja a 160 millió főt, szén-dioxid-csökkentési kapacitásuk pedig 164 millió tonna, ami Magyarország, Svédország és Portugália együttes kibocsátásának felel meg.

Európa a világ sakktábláján

Az Európai Unió folyamatos párbeszédet folytat nagy beszállítóival – Norvégiával, Oroszországgal, a Perzsa-öböl országaival és az OPEC-országokkal – az energetikai kérdésekről, de más olyan országokkal, illetve régiókkal is, amelyek fontos szerepet játszanak a világ energetikai színpadán (Brazília, Kína, India, az Egyesült Államok, Afrika, és a földközi-tengeri térség). Az EU ezenkívül több együttműködési és támogatási programot indított világszerte az energia területén, és aktívan együttműködik a nemzetközi energiaügyi szervezetekkel, köztük a Nemzetközi Energiaügynökséggel, a Nemzetközi Atomenergia-ügynökséggel és a Nemzetközi Energiaforummal. Az ENSZ 2011-ben kezdeményezést indított „Fenntartható energiát mindenkinek” címmel, hogy 2030-ra további 500 millió ember jusson fenntartható energiához a fejlődő országokban. A kezdeményezéshez az EU is csatlakozott. Az Unió a határaihoz közelebb eső területekről sem feledkezett meg, ezért energiaközöséget létrehozó szerződést írt alá a délkelet-európai országokkal, valamint Moldovával és Ukrajnával. E szerződés célja, hogy az uniós energiaügyi, verseny- és környezetvédelmi szabályokat alapul véve fokozatosan integrálja ezen országok energiapiacait. Az energetika lényeges eleme az Európától délre és keletre fekvő országokkal folytatott uniós szomszédság-politikának is, amelyben az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások használatának serkentése külön hangsúlyt kap.

Az Európai Unió számtalan nemzetközi együttműködési programban vesz részt, ezáltal a megújuló energiával kapcsolatos uniós szakértelmet is terjeszti a világban

Folyamatban lévő munkák

2020 utáni kilátások: az energiaunió kiépítése

Be kell látnunk, hogy világszerte egyre nehezebb hozzájutni bolygónk ásványkincseihez. A kőolaj például jelentősen meg fog drágulni, kitermelése pedig jóval nehezebb lesz. Előfordulhat ugyan, hogy új palaolaj- és palagázlelőhelyekre bukkanunk, ezek kitermelését azonban számos környezeti tényező akadályozza. A nyersanyagok felszínre hozása egyre több energiát fog igényelni, mivel a bányák egyre kisebb koncentrációkban tartalmaznak ásványokat. A geopolitika ezért még nagyobb befolyással lesz arra, hogy ki férhet hozzá az energiaforrásokhoz. Európának ennél fogva sürgősen és alapjaiban át kell értékelnie az energiaellátásának biztonságával kapcsolatos helyzetet. Az EU az elmúlt években ezért óriási összegeket ruházott be abba, hogy minél több forrásból és útvonalon biztosítsa energiaellátását. Az egyik ilyen kezdeményezés a Déli Gázfolyosó kiépítése, amelyen keresztül az EU a tervek szerint hozzáférhet majd a Kaszpi-tengeri térség jelentős gázkészleteihez.

Szilárd pilléreken alapuló, hosszú távú energiapolitika

Az Európai Unió sokrétű kihívással néz szembe: biztosítani kell, hogy elegendő energiaforrást tudjon importálni, valamint gondoskodnia kell arról, hogy az energiához a lehető legjobb áron lehessen hozzájutni, és hogy a környezetvédelmi szempontok is megfelelően érvényesüljenek. Nemzetközi vállalásaihoz híven az Európai Unió megtette azokat a lépéseket, amelyek megalapozzák, hogy 2050-re alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdasággá váljon. 2050-ig szóló energiaügyi ütemtervével vitát indított arról, miként lehetne elérni, hogy egyre növekvő energiaszükségletét minél kevés üvegházhatású-gáz kibocsátásával és megfizethető áron tudja fedezni. Mivel azonban az elkövetkező 30–40 évben az Európai Unióban rengeteg nagy teljesítményű, elavult erőmű helyett kell újat építeni, új befektetőkre van szükség, akik számára vonzó, vagyis világos és kiszámítható szabályozási környezetet kell biztosítani.

Az EU a jövőben is jelentős összegeket fordít majd az energiaforrások és az energiaellátási útvonalak diverzifikálására

A jövő városai kevés szén-dioxid-kibocsátással a legjobb szolgáltatásokat nyújtják majd az egyre növekvő létszámú lakosságnak

Az energiabiztonság javítása

Az ukrajnai politikai válságra válaszképpen, valamint szem előtt tartva, hogy mennyire fontos biztosítani a stabil és kielégítő energiaellátást az EU gazdasága és lakossága számára, az Európai Bizottság európai uniós energiabiztonsági stratégiát terjesztett elő 2014 májusában. A stratégia fő célja, hogy meghatározza, hogyan lehet csökkenteni az EU energiafüggőségét és növelni az energiaellátás biztonságát. A stratégia homlokerében a következő célok állnak: a külső energiaellátás diverzifikálása, az energiainfrastruktúra modernizálása, az uniós energiatermelés növelése, a belső energiapiac kiépítése és az energiakereslet mérséklése. A dokumentum emellett a tagállami energiapolitikák keretében hozott döntések jobb összehangolására vonatkozóan is javaslatot fogalmaz meg.

2014. júniusi és októberi ülésén az Európai Tanács üdvözölte a Bizottság által előterjesztett energiabiztonsági stratégiát, és – felkészülésképpen a közelgő télre – döntést hozott több, az EU energiabiztonságának növelését célzó rövid távú intézkedés meghozataláról.

Hosszú távú stratégia: a 2030-ig szóló keret

Ahhoz, hogy az EU alacsony szén-dioxid-kibocsátású társadalommá váljon, világos, hosszú távú jövőképet kell kialakítania. Az Európai Tanács elfogadta a Bizottság által a 2030-ig terjedő időszakra vonatkozóan javasolt éghajlat- és energiapolitikai célkitűzéseket. E hosszú távú stratégia célja, hogy biztonságosabb környezetet teremtsen a befektetők számára, különösen

a hosszú távú infrastrukturális projektekhez, továbbá hogy iránymutatást nyújtson az uniós országok számára nemzeti energiapolitikájuk kidolgozásához, és elősegítse, hogy az EU 2015-ben, egy új nemzetközi éghajlatvédelmi megállapodás kidolgozásakor tevékeny szerepet vállaljon a tárgyalásokban. A stratégiában meghatározott intézkedések további célja, hogy csökkentsék az importált fosszilis tüzelőanyagtól való függőségünket, hatékonyabbá tegyék az uniós gazdaság energia- és erőforrás-felhasználását, ezzel egyúttal a szén-dioxid-kibocsátást is visszaszorítva, valamint élénkítsék a beruházásokat az uniós gazdaságban, új ágazatok kialakulását, új technológiák kifejlesztését, valamint munkahelyek létrehozását elősegítve.

Az energiapolitika uniós szintre emelése

Hosszú távon a kihívásokkal megbirkózni csak európai összefogással lehet, mivel egy uniós tagállam döntése a többi tagállamra is hatással van. Mind az energetikai rendszer korszerűsítése, mind az új technológiai megoldások kifejlesztése azonban óriási anyagi kockázatot jelent. Csak uniós szintű együttműködéssel lehet elérni, hogy a tagállami befektetőket közpénzek ráfordításával a számukra jelenleg túl kockázatos új technológiák felé irányítsuk. A mértéktartóbb energiafogyasztásra történő áttérés időszakában az uniós tagállamoknak meg kell állapodniuk a közös energiaügyi prioritásokról is, hogy jobban össze lehessen hangolni a tagállamok tevékenységét ezen a területen, az Unió pedig egységes álláspontot képviselhesen a külvilág felé.

Energiamegtakarítás: ambiciózusabb célok 2030-ra

A Bizottság javaslata alapján a tagállamok az Európai Tanács 2014. októberi ülésén új EU-szintű célkitűzést fogadtak el: megállapodtak arról, hogy 2030-ra az energiahatékonyságot legalább 27%-kal kell növelni. Ennek a célértéknek az elérése több előnyt is biztosítani fog Európa számára: új lehetőségeket jelent az európai vállalkozásoknak, a fogyasztók számára pedig megfizethető energiát, ezen túlmenően pedig – a földgázimport jelentős csökkentése révén – javítja az energiabiztonságot, valamint kedvező környezeti hatásokat eredményez. A vállalt cél az eddig elért eredményeken alapul: az új épületek már ma is fele annyi energiát használnak fel, mint azok, amelyek az 1980-as években épültek, az ipar energiaigénye pedig 19%-kal csökkent 2001-hez képest.

Az elkövetkező években az energiapolitika továbbra is kiemelt jelentőségű lesz az európai szakpolitikák sorában. Az Európai Tanács kiemelt jelentőséget tulajdonít az energiahatékonyságnak és a belföldi energiatermelésnek. Aláhúzza továbbá, hogy teljesen ki kell építeni az európai energiapiacot, melynek több regionális hálózat egymással összekapcsolt egészét kell alkotnia. Ezért növelni kell a földgázpiac átláthatóságát, és pótolni kell az ellátási infrastruktúrában fennálló hiányosságokat. Csak így lehet megszüntetni az uniós országoknak az európai gáz- és villamosenergia-hálózatoktól való elszigeteltségét.

Röviden: az egyetlen fenntartható, jövőbe mutató megoldást a valóban közös energiapolitika jelenti.

További információk

UNIÓS ENERGIAÜGYI JOGSZABÁLYOK

- ▶ Az uniós energiaügyi szabályozás összefoglalása: http://europa.eu/legislation_summaries/energy/index_hu.htm

UNIÓS ENERGIAÜGYI STATISZTIKÁK

- ▶ Energy trends up to 2050: <http://ec.europa.eu/energy/en/statistics/energy-trends-2050>

UNIÓS ENERGIASZTRATÉGIA

- ▶ 2020 / 2030 / 2050 strategy: <http://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-strategy>

EURÓPAI ENERGIAPOLITIKA

- ▶ Európai Bizottság – Energiaügyi Főigazgatóság: http://ec.europa.eu/energy/index_en.htm

